

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref:

Vår ref: 2014/1445/008/BRJ

Dato: 17.10.2014

HØRINGSSVAR - EVALUERING AV KVOTEORDNINGEN

Det vises til høringsbrev datert 7.juli 2014, samt vedlagt evalueringsrapport.

Universitetet i Nordland (UiN) vil i det følgende redegjøre for vurderinger av noen av konklusjonene i rapporten samt de konkrete problemstillinger som er drøftet i høringsbrevet.

Generelt om konklusjoner i evalueringsrapporten

Evalueringen konkluderer blant annet med at praktiseringen av kvoteordning på mange universiteter har begrenset effekt på internasjonaliseringsarbeid. Her mener vi at UiN skiller seg godt fra de andre universitetene, da vi har god erfaring med hensyn til hvordan kvoteplassene kan brukes strategisk til utvikling av robuste og langvarige relasjoner med særlig russiske og ukrainske utdanningsinstitusjoner.

Kvotordning som virkemiddel for internasjonalisering av norsk høyere utdanning.

Punkt 1.1.1: Alternativ bruk av midlene

Dette er et bra forslag med mer satsning på phd-stipend ved støtte til driftsmiddel mm. Ved å få en større konsentrasjon om satsningsområder vil internasjonalisering også kunne utgjøre en viktigere del av norske institusjoners satsningsområder.

Handelshøgskolen i Bodø (HHB) ved UiN ser at kvoteordning kan kobles på en bedre måte til fellesgradene. Etablering av fellesgrader med russiske og ukrainske institusjoner har vært en viktig internasjonaliseringsstrategi for HHB over lang tid. Fellesgradene tillater studenter fra andre land å ta minst et semesteropphold i Bodø som en del av fellesgraden. Dersom kvoteplassene tilpasses semestervise stipend (som f. eks. ved Nordområdeprogrammet) kan

dette både forsterke volumet og forutsigbarhet. Det vil være fordelaktig om fellesgrader er et prioritert område ved kvoteordningen.

Punkt 1.1.2: Fra kvoteordning til kun partnerskapsprogrammer

a. UiN vil ikke anbefale dette fordi partnerskapsprogrammene ofte brukes til etablering av nye og ikke til vedlikeholde/forsterke eksisterende partnerskap. Partnerskapsprogrammene og kvoteordning bør derfor eksistere ved siden av hverandre.

b. BRIC landene er naturlige for partnerskapsprogrammene og også for andre land hvor Norge ser et særlig ansvar for å bidra til økonomisk og politisk utvikling, f. eks. Ukraina. Russland som også er et av våre naboland vil være naturlig å inkludere. Malawi har vi lange tradusjoner for samarbeid med og er samtidig et svært fattig land, som det derfor vil være naturlig å inkludere.

c. Aktivitetene i partnerskapsprogrammene bør sikte på etablering av varige og robuste institusjonelle samarbeidsrelasjoner som varer over lang tid, dvs. fellesgrader, felles forskningsprosjekter og andre fellesaktiviteter slike som konferanser, publiseringer, etc. Ved å legge vekt på synergien mellom utdanning og forskning vil det totale samarbeidet både mellom institusjonene og fagpersoner øke.

Punkt 1.1.3: Fokus på BRIKS-landene

a. Norge som er en åpen økonomi, har særlig interesse av å videreutvikle økonomisk samarbeid med BRIKS-landene. Selv om økonomiene vokser i BRIKS-landene, er ikke nødvendigvis internasjonalt orienterte utdanningstilbud like godt utviklet i disse landene. Det er derfor også naturlig at Norge skal fortsette samarbeid med disse landene også på utdanningssiden, og kvoteordning er et utmerket virkemiddel for å stimuler til et slikt utdanningssamarbeid.

Et annet argument er at flere av BRIKS-landene kommer til å være viktig i årene fremover med hensyn til utvikling av Arktis og Arktisk samarbeid. Vi ser derfor det som naturlig at kvoteordning forsetter med BRIKS-landene og kobles tettere til etablering og videreføring av fellesgrader.

Det kan være en ulempe om NORAD-profilen forsvinner eller at det blir mindre samarbeid med utviklingsland, fordi utdanningssamarbeid kan fungere som likeverdig samarbeid som gir en «vinn-vinn-situasjon» for begge parter.

B. Som vi påpeker ovenfor, bør kvoteordningen fortsette, og vi ser ikke særlig behov for etablering av alternative former for virkemidler. Vi anbefaler at de eksisterende virkemidler kobles tettere til næringslivets behov der norsk næringsliv har sterke interesser.

Kvotordning som virkemiddel i bistandspolitikken

Selv om UiN ikke er involvert i mange bistandsprosjekter gjennom kvotordning, antar vi at lignende betraktninger som er nevnt ovenfor er like relevant på dette området. Det vil være viktig å utvikle sterkere universitetspartnerskap mellom norske og utenlandske universiteter i utviklingsland der norske politiske og næringslivsinteresser er sterke. Utvikling av fellesgrader er i mange tilfeller litt prematurt for disse landene, men gjennom partnerskapsprosjektene kan slike modeller utredes og utprøves. Kvotordning kan anvendes for å utvikle langsiktig partnerskap med institusjoner i utviklingsland.

1. Rapporten anbefaler at profilen til stipendiatene blir mer styrt av behovet i det landet de er rekruttert fra enn tilfellet er i dag. Hva mener norske institusjoner om denne anbefalingen, og hvordan kan ordningen eventuelt endres for å oppfylle den?

I så fall blir det viktig å sikre lange og forutsigbare samarbeidskontrakter slik at man unngår stadig skifte i utdanningstilbud/kurs i Norge for å tilfredsstille skiftende behov i utviklingsland. Det er viktig å utvikle kompetanse i norske institusjoner for det skal kunne bidra til reell kapasitetsutvikling i utviklingsland.

2. Det anbefales videre at ordningen bidrar mer til strategisk institusjonsbygging i utviklingsland enn tilfellet er i dag. Hvordan bør den i tilfellet endres?

En mulighet kan være å stimulere norske institusjoner til samarbeid på flere fagfelt med aktuelle institusjoner i utviklingsland.

3. På hvilken måte kan ordningen anvendes for å styrke det strategiske samarbeidet mellom norske UH-institusjoner og høyere utdanningsinstitusjoner i utviklingsland?

Den kan være med å bidra til forutsigbarhet og langsiktighet blant annet i forhold til rekruttering.

4. Vil det være en bedre benyttelse av kvotordningen hvis den ble relatert til andre ordninger under bistandsbudsjettet som for eksempel NORHED?

Fordelen med kvotestipend er at det har gitt mer forutsigbarhet enn program som NORHED, som bare blir tildelt for kortere perioder.

5. Finnes det synergier og/eller motsetninger mellom institusjonens internasjonaliseringsarbeid og samarbeid med utviklingsland? I tilfellet, hvilke?

Det ligger et potensiale i å få til mer «internasjonalisering at home» ved å motta kvotestudenter. Dersom internasjonalisering får høyere status og blir en viktigere del av norske institusjoners satsningsområder vil potensialet for synergier øke.

6. Deler av kvoteordningen er finansiert over bistandsbudsjettet og hovedmålet for norsk utviklingspolitikk er å bidra til utvikling og fattigdomsreduksjon. Er det synergier og/eller motsetninger mellom disse målsetningene og institusjonenes mål og strategier?

Vår vurdering er at det er mest synergier og at disse har et potensiale som kan utvikles og utnyttes enda bedre.

Med vennlig hilsen

Jan Atle Toska
Studie- og forskningsdirektør

Brynjar Jørstad
Kontorsjef